

Zmiany w podstawie programowej 2024

Zasadnicze zmiany w przedmiocie:

1. Cele kształcenia

W części „Cele kształcenia - wymagania ogólne”, do punktu III Kształtowanie postaw dodano dodatkowy podpunkt:

„10. Przyjmowanie postawy współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego Ziemi.”

2. Warunki i sposób realizacji nauczania geografii w czteroletnim liceum ogólnokształcącym i pięcioletnim technikum

- Dodano zapis mówiący o tym, że: „(...)dobór treści wymagań szczegółowych sprzyja kształtowaniu postaw opisanych w wymaganiach ogólnych, które wskazują konieczność systematycznych działań nauczyciela, np. jeśli treść wymagań ogólnego brzmi ‘rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan i jakość środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy własnego regionu, Polski i świata’, to podczas realizacji odpowiednich wymagań szczegółowych należy eksponować znaczenie nie tylko działań organizacji międzynarodowych i rządów państw w celu ograniczenia zmian klimatycznych czy zachowania georóżnorodności i bioróżnorodności, ale również odpowiedzialność poszczególnych osób za przyszły stan środowiska geograficznego naszej planety. **Celem działań nauczyciela w zakresie kształtowania postaw powinno być wdrożenie odpowiednich zasad postępowania w życiu codziennym, a następnie podejmowanie przez uczniów samodzielnych działań w tym zakresie.** “
- **Podkreślono znaczenie stosowania PKD** (Polskiej Klasyfikacji Działalności)
- Usunięto fragment mówiący o tym, że: „zalecane jest w realizacji treści geograficznych tworzenie uczniom warunków do myślenia refleksyjnego i kontemplacji”
- **Podkreślono istotną rolę zajęć w terenie** wskazując, iż: „Zakres tych zajęć nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności ich przeprowadzenia w terenie”
- **Uwypuklono znaczenie technologii geoinformacyjnych** (w tym GIS) w poznawaniu świata i wykrywaniu złożonych problemów środowiska geograficznego podkreślając, że: „Zakres tych zajęć [zajęć z wykorzystaniem technologii geoinformacyjnych] nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności zastosowania technologii geoinformacyjnych. Stosowanie technologii geoinformacyjnych i aplikacji GIS czyni z geografii nowoczesną dyscyplinę oraz zdecydowanie rozszerza możliwości sfery poznawczej ucznia”

Poniżej zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące zmian w odniesieniu do poszczególnych działów podręcznika.

Geografia 2. Zakres podstawowy. Podręcznik

Dział	Temat	Usunięto	Zmieniono
I. Rozwój społeczno-gospodarczy świata	2. Kształtowanie się mapy politycznej świata po II wojnie światowej	Usunięcie rozdziału w całości w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej zagadnień: 2) wskazuje na mapie obszary kolonialne krajów europejskich w połowie XX w. i podaje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego; 3) dyskutuje na temat wpływu kolonializmu i jego rozpadu na współczesny podział polityczny świata, zróżnicowanie struktur ludnościowych, migracje ludności, występowanie konfliktów zbrojnych i dysproporcje w rozwoju państw	
	4. Unia Europejska	Usunięto jedno z zagadnień w dziale „Podsumowanie lekcji” w związku ze zmianami opisanymi obok.	Zagadnienie: „Pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej” w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej części punktu: „przedstawia przyczyny oraz pozytywne i negatywne skutki

			integracji politycznej i gospodarczej na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej (...)"
	5. Konflikty zbrojne	<p>Zagadnienia:</p> <p>– „Terroryzm” oraz jedno z zagadnień w dziale „Na tej lekcji” a także w działach „Zadania do rozwiązania” i „Podsumowanie”</p> <p>w konsekwencji zmiany w podstawie programowej punktu: „wskazuje na mapie miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych i podaje przykłady aktów terrorystycznych w wybranych regionach świata w XXI w.”</p> <p>– „Media wobec konfliktów”, w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej punktu:</p> <p>6) dyskutuje na temat wpływu mediów na społeczny odbiór przyczyn i skutków konfliktów na świecie na wybranych przykładach</p>	
	6. Mierniki rozwoju społeczno-gospodarczego państw	<p>Zagadnienie: „Wskaźnik Ubóstwa Społecznego (HPI)” oraz jedno z zagadnień w dziale „Podsumowanie lekcji” w konsekwencji usunięcia z</p>	

		podstawy programowej tego zagadnienia.	
II. Procesy demograficzne	7. Struktura narodowościowa i etniczna współczesnego świata	Usunięcie całego rozdziału w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej punktu: 9) charakteryzuje strukturę narodowościową ludności świata i Polski oraz zróżnicowanie etniczne w wybranych regionach świata.	
	9. Kręgi kulturowe współczesnego świata	Usunięcie opisów kręgów kulturowych w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej punktu: 11) wyróżnia główne kręgi kulturowe, przedstawia wartości wyznawane przez ich społeczności oraz wkład w dziedzictwo kulturowe ludzkości.	
	10. Osadnictwo miejskie i wiejski	Usunięcie zagadnienia: „Zróżnicowanie poziomu sieci osadniczej na świecie” w konsekwencji zmian opisanych obok.	Konieczność modyfikacji treści omawianych w rozdziale w związku z wykreśleniem z podstawy programowej punktu: 12) charakteryzuje zróżnicowanie poziomu rozwoju sieci osadniczej na świecie, wiążąc go ze środowiskiem przyrodniczym i kulturowym oraz etapem rozwoju gospodarczego;”, przy jednoczesnym pozostawieniu w

			podstawie programowej zagadnienia: „korzysta z map cyfrowych dostępnych w internecie w analizie sieci osadniczej wybranych regionów świata”.
	11. Zmiany zachodzące na obszarach wiejskich	Usunięcie całego rozdziału w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej punktu: 14) identyfikuje główne czynniki rozwoju obszarów wiejskich na świecie oraz wyjaśnia przyczyny depopulacji niektórych wsi w Polsce	
III. Gospodarka	Cały dział	Bez zmian	Bez zmian
IV. Rolnictwo	3. Lasy i gospodarka leśna	Zagadnienie: „Funkcje lasu w przyrodzie i gospodarce” w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej części punktu: 4) (...) przedstawia wielorakie wartości lasu; W związku ze zmianą opisaną wyżej; modyfikacja w zakresie części „Zadania do rozwiązania”.	
	4. Wykorzystanie zasobów mórz i oceanów	Zagadnienie: „Zasoby biologiczne mórz i oceanów” w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej części punktu: „6) wyjaśnia rozmieszczenie głównych łowisk oraz dyskutuje na temat możliwości wykorzystania zasobów	

		<p>biologicznych morza i wód śródlądowych; rozwoju akwakultury w kontekście zachowania równowagi ekosystemów wodnych.”; w związku z powyższą zmianą modyfikacje także w działach „Na tej lekcji”, „Podsumowanie lekcji”, „Podsumowanie przed sprawdzianem”</p>	
V. Przemysł	1. Czynniki lokalizacji przemysłu	<p>Zagadnienie: „Zmieniająca się rola czynników lokalizacji przemysłu” w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej części punktu: 1) wyjaśnia wpływ zmieniającą się rolę czynników lokalizacji przemysłu oraz ich wpływ na rozmieszczenie i rozwój wybranych jego działów; W związku z powyższą zmianą modyfikacja również w działach: „Na tej lekcji”, „Podsumowanie lekcji”.</p>	
	4. Zmiany struktury zużycia energii na świecie		<p>Konieczność omówienia dodatkowych treści w zakresie zagadnienia: „porównasz strukturę produkcji energii w Polsce ze strukturą w innych krajach w związku z dodaniem do podstawy programowej zagadnienia:” [Uczeń]</p>

			porównuje strukturę produkcji energii w Polsce ze strukturą w innych krajach w kontekście bezpieczeństwa energetycznego i wpływu na środowisko geograficzne ”
	6. Wady i zalety różnych rodzajów energii		Konieczność modyfikacji treści w zakresie zagadnienia: „Energetyka jądrowa w Polsce” w związku ze zmianą w podstawie programowej części punktu: 7) analizuje wykorzystanie energetyki jądrowej na świecie, dyskutuje na temat problemów związanych z jej rozwojem oraz rozumie potrzebę społecznej debaty nad decyzją o wykorzystaniu jej w Polsce.
VI. Usługi	1. Rozwój i zróżnicowanie sektora usług na świecie	Zagadnienie: „Sektor usług w Polsce” w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej treści: 1) charakteryzuje zróżnicowanie sektora usługowego, analizuje jego strukturę w Polsce i innych wybranych państwach świata; 2) przedstawia stopień zaspokojenia potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane w państwach o	

		różnym poziomie rozwoju gospodarczego;	
VII. Człowiek a środowisko geograficzne	2. Przyczyny powstawania smogu oraz jego wpływ na życie i działalność człowieka		Konieczność modyfikacji treści w zakresie zagadnienia: „Przyczyny powstawania smogu oraz jego wpływ na życie i działalność człowieka” w związku ze zmianą w podstawie programowej części punktu: 1) wykazuje na przykładzie wybranych miejscowości wpływ działalności człowieka na powstawanie smogu typu londyńskiego i fotochemicznego oraz na podstawie dostępnych źródeł podaje przyczyny i proponuje sposoby zapobiegania powstawaniu tego zjawiska
	3. Zmiany w hydrosferze spowodowane budową wielkich inwestycji hydrologicznych	Usunięto omówienia przykładów wielkich inwestycji hydrologicznych w związku z wykreśleniem z podstawy programowej zagadnień: 2) ocenia wpływ wielkich inwestycji hydrologicznych (np. Zapory Trzech Przełomów na Jangcy, Wysokiej Tamy na Nitu, zapory na rzece Omo zasilającej Jezioro Turkana) na środowisko geograficzne	Analogicznie, w związku ze zmianami opisanymi obok, usunięto jeden punkt z działu „Zadania do rozwiązania”.

	<p>7. Zmiany krajobrazu kulturowego wskutek działalności gospodarczej</p>	<p>Zagadnienie: „Możliwości własnych działań służących ochronie krajobrazów kulturowych Polski” w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej części punktu: 7) analizuje przykłady degradacji krajobrazu kulturowego miast i terenów wiejskich, wyjaśnia rolę planowania przestrzennego w jego kształtowaniu i ochronie oraz wskazuje możliwości działań własnych służących ochronie krajobrazów kulturowych Polski</p>	
	<p>8. Mój ślad na Ziemi wpływa na stan środowiska przyrodniczego</p>	<p>Usunięcie całego rozdziału w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej punktu: 10) przyjmuje postawę współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego Ziemi.</p>	